

E. U. de Enfermería (Povisa)

Grao en Enfermería

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V53G140V01405	Prácticas clínicas IV	1c	18
V53G140V01406	Prácticas clínicas V	2c	18
V53G140V01407	Traballo de Fin de Grao	2c	12
V53G140V01414	Enfermería de urxencias e coidados críticos	1c	6
V53G140V01415	Introdución á enfermmería avanzada	1c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas IV**

Materia	Prácticas clínicas IV			
Código	V53G140V01405			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Povisa)			
Coordinador/a	Muíños Álvarez, Alicia			
Profesorado	Giráldez Miranda, Esperanza María Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo Marcial Pérez, José Ángel Muíños Álvarez, Alicia			
Correo-e	amuinos@cepovisa.com			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	Materia destinada á adquisición de competencias teórico-prácticas en relación cos coidados e procedementos de enfermaría no eido da atención especializada.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto ás súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional.
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermidade.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas.
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade.
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz con pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde.
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial en transformación.
B13	Aplicar os principios de financiamento sanitario e sociosanitario e utilizar axeitadamente os recursos dispoñibles.
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uní ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria.
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.

- C11 Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
- C12 Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
- C13 Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
- C17 Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
- C18 Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría.
- C29 Identificar as necesidades de cuidado derivadas dos problemas de saúde.
- C31 Realizar as técnicas e procedementos de cuidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
- C33 Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
- C35 Aplicar cuidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e prever complicacións.
- C36 Coñecer os aspectos específicos dos cuidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
- C37 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
- C42 Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecer.
- C44 Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a prever os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
- C49 Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
- C50 Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
- D1 Capacidade de análise e síntese.
- D2 Capacidade de organización e planificación.
- D3 Capacidade de xestión da información.
- D4 Resolución de problemas e toma de decisións.
- D5 Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.
- D6 Habilidades nas relacións interpersoais.
- D7 Razoamento crítico.
- D8 Aprendizaxe autónoma.
- D10 Motivación pola calidade.
- D11 Sensibilidade cara a temas ambientais.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de participar nos cuidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades básicas e específicas, tanto en atención especializada, coma en institucións sociosanitarias.	A2	B1	C4	D1
	A3	B3	C8	D2
	A4	B4	C10	D3
		B6	C11	D4
		B7	C12	D5
		B8	C13	D6
		B9	C17	D7
		B10	C18	D8
		B11	C29	D10
		B12	C31	D11
		B13	C33	
		B15	C35	
		B16	C36	
		B17	C37	
		B18	C42	
			C44	
			C49	
		C50		

Ser capaz de proporcionar cuidados ao paciente aplicando o Proceso de Atención de Enfermaría, establecendo unha actitude empática co paciente e familia e garantindo o dereito a confidencialidade, privacidade e dignidade.

A2	B1	C4	D1
	B3	C8	D2
	B4	C10	D3
	B6	C11	D4
	B7	C12	D5
	B8	C13	D6
	B9	C17	D7
	B10	C18	D8
	B11	C29	D11
	B12	C31	
	B13	C33	
	B15	C35	
	B16	C36	
	B17	C37	
	B18	C42	
		C44	
		C49	
		C50	

Contidos

Tema

Rotatorio de prácticas preprofesionais que permitan a aplicación e a adquisición de competencias dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría na práctica clínica en áreas de hospitalización, servizos especiais e institucións sociosanitarias.	Realización das actividades referidas aos periodos de prácticas clínicas nos correspondentes servizos asistenciais, aplicando cuidados de enfermaría básicos e especializados, segundo as necesidades individuais de cada paciente, así como técnicas e procedementos correspondentes. Realización do cartafol-memoria do estudante en cada período. Elaboración de Plans de Cuidados (PAE) en hospitalización.
--	---

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	3	0	3
Estudo de casos	12	24	36
Eventos científicos	0	6	6
Prácticas clínicas	360	36	396
Informe de prácticas	0	3	3
Cartafol/dossier	0	6	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnóstico e adestrarse en procedementos alternativos de solución. Aquel estudante asignado a hospitalización deberá levar a cabo a elaboración de catro plans de cuidados.
Eventos científicos	O/a estudante poderá asistir de forma voluntaria aos eventos docentes programados vinculados ao seu servizo asignado durante o período de prácticas, previa autorización do responsable do mesmo e información ao titor/a.
Prácticas clínicas	O estudante desenvolverá as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión na área de Ciencias da Saúde.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas clínicas	O responsable do servizo realizará o seguemento da evolución do estudante no desenrolo da súa actividade e resolverá as posibles incidencias que poidan xurdir.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a reunir información sobre os estudantes, así como presentar a materia e proporcionar información básica sobre normas e tipo de actividade desenrolada en cada un dos servizos vinculados a materia.
Estudo de casos	Plantexaránse preguntas sobre o seguimento dun paciente ou evolución clínica do mesmo

Probas

Descrición

Informe de prácticas	O longo da primeira semana informarase sobre a súa cumplimentación, insistindo na importancia do rexistro da súa valoración persoal sobre o cumprimento de obxetivos, relación co equipo profesional, pacientes e familias, así como a súa valoración global do periodo.
Cartafol/dossier	A primeira semana explicarase ao estudante a súa cumplimentación, no que sefectuará o rexistro das actividades diarias que o/a estudante realiza ou observa diariamente, así coma o grao de dificultade das mesmas segundo a súa percepción.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Prácticas clínicas	Avaliación continua por parte do tutor/a correspondente para identificar necesidades particulares do/a estudante (25%) e do equipo/profesionais do servizo (70%), valorando a adquisición das competencias asignadas, seguindo o modelo establecido que se estrutura en: coñecementos teórico-prácticos, actitudes, habilidades e cumprimento das normas.	95	A2 A4	B1 B3 B6 B10 B11 B13 B15 B16 B17 B18	C4 C8 C11 C12 C13 C17 C18 C31 C33 C35 C36 C37	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8	
Informe de prácticas	Informe do estudante no que se inclúe cumprimento de obxetivos, relación co equipo profesional, paciente e familia e valoración global da súa rotación no servizo asignado.	2.5	A3 A4	B11 B13 B16	C4 C8 C35 C36 C37	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8	
Cartafol/dossier	Documento cumplimentado polo estudante que reflexa a súa percepción sobre o grao de dificultade ou observación das diferentes actividades e técnicas.	2.5	A3 A4	B11 B13 B16	C4 C8 C35 C36 C37	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8	

Outros comentarios sobre a Avaliación

En caso de que o/a estudante non entregue en tempo e forma o cartafol e a memoria de prácticas, (un por periodo, tres en total), repercutirá negativamente na nota, restándose un 5% da calificación do periodo correspondente en caso de que non se cumpra con dito requerimento.

As prácticas clínicas IV están vinculados tres periodos, sendo necesario alcanzar unha calificación mínima de catro puntos sobre dez en cada unha das avaliacións para poder optar ao aprobado.

Nas unidades de hospitalización e centros sociosanitarios, realizaranse Plans de Atención de Enfermaría (PAES), que se avaliarán dentro do 25% correspondente ao titor/a (10% PAES).

As faltas de asistencia non xustificadas suporán un suspenso e a interrupción inmediata do periodo, mentres que si se trata de faltas xustificadas, permitirase un máximo de catro, que serán de recuperación obrigatoria no periodo establecido para tal fin polo responsable da asignatura.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

GLADYS G. BUSTOS, **ENFERMARÍA MATERNOINFANTIL E NEONATAL: COMPENDIO DE TÉCNICAS**, 2ª EDICIÓN, LATORRE LITERARIA, 2014

SHEEHY, **MANUAL DE URXENCIAS HOSPITALARIAS**, 6ª EDICIÓN, ELSEVIER ESPAÑA, 2007

ENFERMARÍA XINECOOBSTÉTRICA, 1ª EDICIÓN, 2009

JOHN R. HAMPTON, **ECG BÁSICA**, 7ª EDICIÓN, ELSEVIER, 2009

MARÍA TERESA LUIS RODRIGO, **LOS DIAGNÓSTICOS ENFERMEROS**, 9ª EDICIÓN., ELSEVIER MASSON, 2013

COORDINADOR EDITORIAL: CARLOS BIBAINO GUILLÉN, **MANUAL DE URGENCIAS**, 2ª EDICIÓN, ASTRAZÉNECA, 2014

MANUEL JOSÉ VÁZQUEZ LIMA Y JOSÉ RAMÓN CASAL CODESIDO, **GUÍA DE ACTUACIÓN EN URGENCIAS**, 4ª EDICIÓN, OFELMAGA S.L., 2012

AGUSTÍN JULIAN JIMÉNEZ, **MANUAL DE PROTOCOLOS Y ACTUACIÓN EN URGENCIAS**, 4ª EDICIÓN, BAYER HEALTHCARE, 2014

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Enfermería de urgencias e cuidados críticos/V53G140V01414

Introducción á enfermería avanzada/V53G140V01415

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Enfermería materno-infantil/V53G140V01302

Prácticas clínicas II/V53G140V01303

Prácticas clínicas III/V53G140V01306

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas clínicas V**

Materia	Prácticas clínicas V			
Código	V53G140V01406			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Povisa)			
Coordinador/a	Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo			
Profesorado	Giráldez Miranda, Esperanza María Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo Marcial Pérez, José Ángel Muños Álvarez, Alicia			
Correo-e	emaldonado@cepovisa.com			
Web	http://http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	Materia destinada a adquisición de competencias teórico-prácticas en relación cos coidados e procedementos de enfermaría no campo da atención especializada.			

Competencias

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría.
B5	Diseñar sistemas de coidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto ás súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional.
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermidade.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas.
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade.
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz con pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde.
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria.
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.

C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese.
D2	Capacidade de organización e planificación.
D3	Capacidade de xestión da información.
D4	Resolución de problemas e toma de decisións.
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.
D6	Habilidades nas relacións interpersoais.
D7	Razoamento crítico.
D8	Aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de participar nos coidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades básicas e específicas, tanto en atención especializada como en institucións socio-sanitarias.	A4	B1 B3 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B15 B16 B17	C4 C8 C10 C11 C12 C18 C29 C31 C33	D1 D2 D3 D4 D5 D6
Ser capaz de proporcionar coidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermería, establecendo unha actitude *empática con el paciente e a familia, o que garantizará o dereito á confidencialidade, privacidade e dignidade.	A3 A4	B2 B3 B5 B6 B16	C4 C8 C12 C13 C17 C18 C29 C31 C50	D1 D2 D3 D4 D7 D8

Contidos

Tema	
Rotatorio de prácticas preprofesionales que permitan a aplicación e a adquisición de competencias dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermería na práctica clínica en áreas de hospitalización e institucións socio-sanitarias.	Realización das actividades referidas aos períodos de prácticas clínicas nos correspondentes servizos asistenciais aplicando coidados de enfermaría básicos e especializados, segundo as necesidades individuais de cada paciente, así como técnicas e procedementos correspondentes. Realización do cartafol - memoria do estudante en cada período asistencial. Elaboración de PAES

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo de casos	4	6	10
Prácticas clínicas	420	0	420
Cartafol/dossier	6	12	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Actividades introdutorias Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Prácticas clínicas	O estudante desenvolverá as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión na área de Ciencias da Saúde.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Prácticas clínicas	O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión na área de Ciencias da Saúde.
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	O estudante realizará un cartafol no cal se incluírá a súa memoria das prácticas así como a descrición diaria das actividades e procedementos de Enfermería observados ou realizados polo estudante. Tamén deberá describir o grao de dificultade que lle supuxo dita adquisición de competencias.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas clínicas Avaliación das competencias que adquire e demostra o/a estudante durante desenrrolo das súas prácticas en centros asistenciais e socio-sanitarios. Avaliarase: 1. Coñecementos teórico - prácticos 2. Actitudes 3. Habilidades 4. Cumprimento das normas	95 A4	B1 C4 D1 B2 C8 D2 B3 C10 D3 B6 C11 D4 B7 C12 D5 B10 C13 D6 B11 C17 D7 B15 C18 D8 B16 C31 B17 C33
Cartafol/dossier O estudante presentará ao finalizar o período o cartafol correspondente que incluírá as actividades desenvolvidas durante as prácticas e o grao de dificultade.	5 A4	D1 D2 D3 D4 D7 D8

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación definitiva calcularase sobre un máximo de dez puntos. Incluíndo todos os apartados citados na avaliación. No caso de que o estudante non entregue, en tempo e forma o cartafol e a memoria de prácticas, ademais dos *PAES correspondentes, debidamente corrixidos e revisados polo profesor-titor, repercutirá negativamente na nota, restando en cada un dos casos un 5% da *cualificación final. O estudante conta a súa disposición cunha normativa de asistencia a prácticas, de obrigado cumprimento, a que poderá acceder a través da páxina web da escola. En dita normativa inclúense aspectos relativos ás penalizacións na avaliación final por faltas de asistencia sen xustificar as prácticas, así como ás normas xerais e disciplinarias do centro. Tamén, na normativa inclúense os criterios de selección para á elección do servizo onde o estudante desenrolará as súas prácticas clínicas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

NANDA INTERNACIONAL, **DIAGNÓSTICOS ENFERMEROS: DEFINICIONES Y CLASIFICACIONES**, 10ª Edición, ELSEVIER, 2012

MARÍA TERESA LUIS RODRIGO, **LOS DIAGNÓSTICOS ENFERMEROS**, 9ª Edición, ELSEVIER MASSON, 2013

Bibliografía Complementaria

MARILYNN DOENGES, **PLANES DE CIDADOS EN ENFERMERÍA**, 7ª Edición, Mc GRAW HILL, 2008

ANNE PERRY y PATRICIA POTTER, **Técnicas Y Procedimientos en Enfermería**, 7ª Edición, ELSEVIER MOSBY, 2011

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Trabajo de Fin de Grao/V53G140V01407

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Prácticas clínicas I/V53G140V01208

Prácticas clínicas II/V53G140V01303

Prácticas clínicas III/V53G140V01306

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V53G140V01407			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Povisa)			
Coordinador/a	Giráldez Miranda, Esperanza María			
Profesorado	Agras Suárez, María Concepción de la Fuente Aguado, Javier García Suárez, Alfonso Giráldez Miranda, Esperanza María Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo Marcial Pérez, José Ángel Muñíos Álvarez, Alicia			
Correo-e	mgiraldez@povisa.es			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou coida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural.
B5	Deseñar sistemas de coidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto ás súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional.
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermidade.
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas.
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade.
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz con pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde.
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial en transformación.
B13	Aplicar os principios de financiamento sanitario e sociosanitario e utilizar axeitadamente os recursos dispoñibles.
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade.

- B15 Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
- B16 Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria.
- B17 Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
- B18 Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal.
- C1 Coñecer e identificar a estrutura e funcións do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
- C2 Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
- C3 Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
- C4 Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
- C5 Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.
- C6 Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.
- C7 Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.
- C8 Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
- C9 Coñecer os procesos fisiopatolóxicos e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
- C10 Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións da saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionarlles axuda nesas situacións.
- C11 Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e a familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
- C12 Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
- C13 Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
- C14 Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudante na prevención, a detección precoz, a asistencia e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
- C15 Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
- C16 Comprender dende unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar e desenvolvendo os plans de coidados correspondentes.
- C17 Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
- C18 Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
- C19 Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, á familia e á comunidade.
- C20 Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades que se desenvolven para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, á familia e á comunidade.
- C21 Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
- C22 Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
- C23 Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do ámbito, para atender ás persoas en situacións de saúde ou enfermidade como integrantes dunha comunidade.
- C24 Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde dos individuos e grupos.
- C25 Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
- C26 Analizar os datos estatísticos referidos a estudos de poboación, identificando as posibles causas dos problemas de saúde.
- C27 Educar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
- C28 Coñecer as alteracións da saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
- C29 Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
- C30 Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
- C31 Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
- C32 Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
- C33 Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
- C34 Identificar as características das mulleres nas diferentes etapas do ciclo reprodutivo e no climaterio e nas alteracións que se poden presentar proporcionando os coidados necesarios en cada etapa.
- C35 Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.

- C36 Coñecer os aspectos específicos dos cuidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
- C37 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
- C38 Aplicar as técnicas que integran o cuidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus cuidadores.
- C39 Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.
- C40 Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos pais ou cuidadores primarios.
- C41 Comprender os cambios asociados ao proceso de envellecemento e a súa repercusión na saúde.
- C42 Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecer.
- C43 Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
- C44 Seleccionar as intervencións cuidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
- C45 Coñecer o Sistema Sanitario Español.
- C46 Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de cuidados.
- C47 Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
- C48 Coñecer a lexislación aplicable e o código ético e deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código europeo de ética e deontoloxía de enfermaría.
- C49 Prestar cuidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
- C50 Individualizar o cuidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
- C51 Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando cuidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.
- C52 Coñecer os cuidados paliativos e control da dor para prestar cuidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais
- D1 Capacidade de análise e síntese.
- D2 Capacidade de organización e planificación.
- D3 Capacidade de xestión da información.
- D4 Resolución de problemas e toma de decisións.
- D5 Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.
- D6 Habilidades nas relacións interpersoais.
- D7 Razoamento crítico.
- D8 Aprendizaxe autónoma.
- D9 Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
- D10 Motivación pola calidade.
- D11 Sensibilidade cara a temas ambientais.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de deseñar e executar un estudo de investigación

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D2
A3	B3	C3	D3
A4	B4	C4	D4
A5	B5	C5	D5
	B6	C6	D6
	B7	C7	D7
	B8	C8	D8
	B9	C9	D9
	B10	C10	D10
	B11	C11	D11
	B12	C12	
	B13	C13	
	B14	C14	
	B15	C15	
	B16	C16	
	B17	C17	
	B18	C18	
		C19	
		C20	
		C21	
		C22	
		C23	
		C24	
		C25	
		C26	
		C27	
		C28	
		C29	
		C30	
		C31	
		C32	
		C33	
		C34	
		C35	
		C36	
		C37	
		C38	
		C39	
		C40	
		C41	
		C42	
		C43	
		C44	
		C45	
		C46	
		C47	
		C48	
		C49	
		C50	
		C51	
		C52	

Contidos

Tema

Iniciación á Metodoloxía da investigación.

Investigación en enfermmería.
Enfermería baseada na evidencia.
Ética da investigación científica.
Protocolo de traballo.
Búsqueda bibliográfica.
Bases de datos en ciencias da saúde.
Referencias bibliográficas. Normas de Vancouver.
Estructura básica e organización do TFG.
Formulación de variables e hipótesis.
Deseños para a investigación cualitativa e cuantitativa.
Conceptos básicos de estadística. Muestreo.
SPSS, iniciación.
Presentación e defensa do TFG.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	4	6
Traballo tutelado	22	132	154
Lección maxistral	22	71	93
Presentación	1	6	7
Seminario	10	30	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Exposición dos obxetivos da materia, sobre os que se traballarán, aclarando a metodoloxía a seguir e informando sobre os criterios de avaliación.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve un estudo de investigación e elabora un informe final, baixo ás directrices dun director/a, asignado segundo expediente académico e preferencias das liñas temáticas establecidas para cada un/unha, que estarán publicadas na web do centro.
Lección maxistral	Investigación en enfermaría. Proceso de investigación. Enfermaría baseada na evidencia. Ética da investigación científica. Protocolo de traballo. Busca bibliográfica. Bases de datos nas ciencias da saúde. Referencias bibliográficas. Normas de Vancouver. Deseño do protocolo de traballo, segundo estrutura establecida Elaboración do marco teórico Formulación de variables e hipótesis. Deseños para a investigación cualitativa e cuantitativa. Conceptos básicos de estadística aplicados á investigación. Muestreo. Creación de base de datos Tratamento estatístico dos datos. Estructura básica y organización do TFG. Presentación e defensa do TFG.
Presentación	Exposición e defensa por parte do estudante ante os membros do tribunal do seu informe final de investigación.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Empréganse como complemento das clases teóricas. Paquete estadístico SPSS

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Explicación do deseño dun traballo de investigación: búsqueda bibliográfica, tratamento de datos, normativa para a publicación
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballo tutelado	Los directores, asignados según solicitud de los estudiantes (por expediente académico) y según las líneas de investigación establecidas, se reunirán periódicamente para asesorar en el desarrollo del trabajo.
Lección maxistral	Os estudantes poderán realizar as consideracións e preguntas que precisen durante o desenvolvemento das clases.
Presentación	Exposición e defensa por parte do estudante ante os membros do tribunal do seu informe final de investigación.

Avaliación	
Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	O informe final será avaliado polo director/a, segundo o seguinte:	25	A1	
	PARTICIPACION DO ESTUDANTE NAS TITORIAS (5%)		A3	
	PROTOCOLO DE TRABALLO (5%)			
	INTRODUCCIÓN, MARCO TEÓRICO (5%)			
	ANÁLISE E METODOLOXIA, RESULTADOS (5%)			
	PRESENTACION E ORGANIZACIÓN (5%)			
Presentación	O tribunal avalía a presentación e defensa, así coma o informe final obtido da investigación, segundo a seguinte distribución:	75	A1	B16
	FASE CONCEPTUAL (Introducción e marco teórico - 25%)		A3	
	FASE EMPÍRICA (Metodoloxía, análise, resultados, discusións e conclusións - 25%)		A4	
	PRESENTACIÓN / DEFENSA (25%)		A5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas de entrega dos traballos e material para a defensa publicaranse a través de FAITIC.

PRESENTACIÓN / DEFENSA ORAL: 11, 12 , 13 de junio de 2019 y 17 julio 2019

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Nancy Burns et al, **INVESTIGACION EN ENFERMERIA**, 2012,

Julio Cabrero García, **INVESTIGAR EN ENFERMERÍA**, 2010,

Blanca Fernández - Lasqueutty Blanc, **INTRODUCCIÓN A LA INVESTIGACIÓN EN ENFERMERÍA**, 2012,

Pilar Serrano Gallardo, **TRABAJO FIN DE GRADO EN CIENCIAS DE LA SALUD**, 2012,

Ana Belén Salamanca Castro, **El aeiou de la investigación en Enfermería**, 2013,

<http://www.fisterra.com/>,

Biblioteca virtual de la salud, <http://bvsalud.isciii.es/php/index.php>,

CUIDEN, <http://www.doc6.es/index/>,

INSTITUTO DE SALUD CARLOS III, <http://www.isciii.es/>,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/V53G140V01106

Ética e lexislación/V53G140V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería de urgencias e cuidados críticos**

Materia	Enfermería de urgencias e cuidados críticos			
Código	V53G140V01414			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Povisa)			
Coordinador/a	Cabadas Aviión, Rafael			
Profesorado	Cabadas Aviión, Rafael García Vega, Francisco Javier González Abelleira, Óscar Manuel			
Correo-e	cabadas@me.com			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral	Según la OMS, urgencia es la aparición fortuita (imprevista o inesperada), en cualquier lugar o actividad, de un problema de salud de causa diversa y gravedad variable, que genera la conciencia de una necesidad inminente de atención por parte de sujeto que la sufre o de su familia, así las UUH se define como una organización de profesionales sanitarios que ofrece asistencia multidisciplinar, ubicada en un área específica del hospital, que cumple unos requisitos funcionales, estructurales y organizativos, que garantizan condiciones de seguridad, calidad y eficiencia para atender a la urgencias y la emergencia. una organización de profesionales sanitarios que ofrece asistencia multidisciplinar en un espacio específico del hospital, que cumple unos requisitos funcionales, estructurales y organizativos, de forma que garantiza las condiciones de seguridad, calidad y eficiencia adecuadas para atender pacientes que, siendo susceptibles de recuperación, requieren soporte respiratorio o que precisan soporte respiratorio básico junto con soporte de, al menos, dos órganos o sistemas; así como todos los pacientes complejos que requieran soporte por fallo multiorgánico.			

Competencias

Código			
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermería dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.		
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz con pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde.		
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.		
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.		
C29	Identificar as necesidades de cuidado derivadas dos problemas de saúde.		
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.		
D1	Capacidade de análise e síntese.		
D2	Capacidade de organización e planificación.		
D3	Capacidade de xestión da información.		
D4	Resolución de problemas e toma de decisións.		
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.		

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.		C4	D1 D2 D3 D4
(*)Identificar as necesidades de cuidado derivadas dos problemas de saúde.	B2 B11	C13 C29 C32	D1 D3 D4
(*)2. Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.		C13	D1 D2 D4 D5

Contidos

Tema	
1.- Urgencias	1.1 concepto 1.2 estructura 1.3 calidad
2.- Sistemas integrales Emergencia/Mod Sist Extrahospitalario/061 Galicia	2.1 descripción y funcionamiento. 2.2 Transporte Sanitario
3.- Enfermería en Unidades de Cuidados Críticos	3.1 características 3.2 Gestión
4.- Dolor torácico	4.1 concepto y tipos 4.2 Síndrome coronario agudo (SCA)
5.- Síncope	5.1 tipos, etiología y actuación
6.- Asistencia inicial al Politraumatizado	6.1 conceptos. 6.2 manejo extrahospitalario 6.3 inmovilización, rescate y extricación de pacientes. 6.4 manejo intrahospitalario
7.- Insuficiencia respiratoria aguda	7.1 tipos. 7.2 apoyo ventilatorio. 7.3 Ventilación mecánica.
8.- Alteración del nivel de conciencia (bajo nivel de conciencia y agitación)	8.1 síndrome confusional agudo. 8.2 paciente psiquiátrico, agitación.
9.- Dolor abdominal agudo	9.1 tipos 9.2 etiologías y actuación.
10.- Manejo avanzado de la vía aérea	10.1 justificación 10.2 tipos y cuidados
11.- Prevención de la infección nosocomial en UCC	11.1 justificación 11.2 proyecto Bacteriemia zero 11.3 Proyecto neumonía zero 11.4 Proyecto Resistencia zero 11.5 Proyecto infección urinaria zero
12.- Electrocardiografía básica en urgencias y UCC	12.1 bases y derivaciones; 12.2 ECG normal. 12.3 Arritmias básicas; 12.4 Tto eléctrico de las arritmias/DESA
14.- Fármacos y vías de administración	14.1 la vía intraósea
15.- Reacciones alérgicas	15.1 tipos 15.2 Anafilaxia. actuación
16.- Fallo renal y técnicas de depuración extrerrenal	16.1 Manejo práctico de la HDFVVC
17.- Principios de la asistencia sanitaria en catástrofes y víctimas en masa	17.1 triage 17.2 organización, asistencia in situ y traslado.
18.- Paciente quemado	18.1 repercusiones sobre la volemia y ventilación. Sueroterapia. Analgesia. Ingreso
19.- Intoxicaciones agudas	19.1 Métodos para eliminar el tóxico 19.2 tóxicos frecuentes y antídotos.
20.- Reanimación cardiopulmonar RCP	20.1 bases teóricas 20.2 actuación práctica
21.- Anestesiología	21.1. Anestesia General 21.2. Anestesia Regional 21.3. Cuidados postoperatorios 21.4. Tratamiento del dolor

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	35	50	85
Eventos científicos	4	48	52
Traballos de aula	12	0	12
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.

Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.
-------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.	10	C4 C13 C29
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	90	B2 B11 C29 C32

Outros comentarios sobre a Avaliación

El porcentaje establecido en la Evaluación será siempre aproximado, con variaciones de un 5-10% a criterio del profesorado.

Los trabajos en el aula de tipo práctico (RCP, identificación de arritmias,..) se consideran de asistencia obligatoria
Las preguntas tipo test mal contestadas cuentan negativo. Cada tres falladas anulan una bien contestada.

La materia es única aunque la impartan varios profesores, con examen al finalizar el primer cuatrimestre. El valor de la nota por profesor estará en relación con las horas asignadas. Para poder optar a la realización de nota media se debe obtener como mínimo la calificación de un 3,5 en cada una de las partes de la materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Manual de Urgencias para Enfermería, ELA-ARAN,

Potter, **Urgencias en enfermería**, Interamericana,

Recomendaciones asistenciales en Trauma Grave., SEMES. Edicomplet,

Atención al paciente Politraumatizado, ELA-ARAN,

Terapia Intensiva. Procedimientos de la AACN, Panamericana,

Pamela Kidd/Patty Sturt, **Urgencias en enfermería.**, Harcourt Brace,

Abelardo García de Lorenzo y Mateos, Juan Caturla Such, **Medicina intensiva**, Editorial universitaria Ramón Areces,

Alvarez Leiva, **Manual de asistencia sanitaria en las catástrofes**, ELA-ARAN.,

Rodriguez de Vigurí, **Manual de Soporte Vital Avanzado**, Elsevier/Masson,

Protocolos de asistencia prehospitalaria al paciente politraumatizado. Urgencias Sanitarias 061,

PHTLS 6ª edición, Elsevier Mosby,

www.semicyuc.org/sites/default/files/resumen_guias_erc_2010.pdf,

www.cprguidelines.eu/,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/V53G140V01406

Traballo de Fin de Grao/V53G140V01407

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prácticas clínicas IV/V53G140V01405

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V53G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/V53G140V01105

Enfermaría clínica I/V53G140V01204

Enfermaría clínica II/V53G140V01205

Enfermaría clínica III/V53G140V01301

Outros comentarios

Fecha de examen 14 de enero a las 18:00h

DATOS IDENTIFICATIVOS**Introdución á enfermaría avanzada**

Materia	Introdución á enfermaría avanzada			
Código	V53G140V01415			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Povisa)			
Coordinador/a	Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo			
Profesorado	Álvarez Fernández, Félix Bouza Testa, Pablo Capelo Martínez, Francisco José Fernández Sanromán, Jacinto Gutierrez de la Cámara, Arturo Gutiérrez Plata, Margarita Maldonado Arroyo, Alfonso Eduardo Moledo Eiras, Enrique Muñoz Garzón, Victor			
Correo-e	emaldonado@cepovisa.com			
Web	http://www.cepovisa.com			
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou coida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría.
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, como individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto ás súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional.
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
D2	Capacidade de organización e planificación.
D4	Resolución de problemas e toma de decisións.
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de *recoñecer *os diversos roles, responsabilidades *e funcións dunha *enfermeira.	A3	B1 B2 B3 B17	C18 C49	D2 D4 D5
Ser capaz de emprender *valoracións exhaustivas *e sistemáticas utilizando las *ferramentas *e marcros adecuados para el paciente, *tendo en *conta *os factores físicos, *sociais, *culturais, *psicolóxicos, *espirituais *e *ambientais relevantes.	A3	B1	C18	D2 D4

Ser capaz de *recoñecer e interpretar signos *normais o cambiantes de *saúde-mala *saúde, *sufrimento, *incapacidade de la *persoa (valoración *e diagnóstico).	A3	B1 B2 B3 B17	C9 C18 C49	D2 D4
Ser capaz de *manter la *dignidade, *privacidade *e *confidencialidade del paciente (utilizando las habilidades...).		B7	C49	
Ser capaz de considerar *os *coidados *emocionais, físicos *e *persoais, *incluíndo satisfacer las necesidades de confort, nutrición e *hixiene *persoal *e permitir el *mantemento de las actividades *cotiás (utilizando las habilidades...).		B1 B3	C18	
*Coñecer de forma relevante *e ser capaz de aplicar *tecnoloxía e informática a *os *coidados de *saúde.			C8	D2

Contidos

Tema	
1. BASES CONCEPTUAIS DE DIAGNOSTICO E COIDADOS DE ENFERMARÍA EN MEDICAMENTO NUCLEAR	<p>1.1. Descrición de procesos diagnósticos en Medicamento Nuclear.</p> <p>1.2. *Ganglio sentinela.</p> <p>1.3. Coidados de Enfermaría en Medicamento Nuclear.</p>
2. BASES CONCEPTUAIS DE DIAGNOSTICO E COIDADOS DE ENFERMARÍA EN RADIOLOXÍA CONVENCIONAL E INTERVENCIONISTA.	<p>2.1. Descrición e clasificación das diferentes técnicas de *radiodiagnóstico.</p> <p>2.2. Radioloxía Intervencionista</p> <p>2.3. Coidados e procedementos de enfermaría en radioloxía intervencionista e convencional.</p>
3. BASES CONCEPTUAIS DE DIAGNOSTICO E COIDADOS DE ENFERMARÍA EN CIRURXÍA PLÁSTICA E QUEIMADOS	<p>3.1. Técnicas cirúrxicas aplicadas a a cirurxía plástica e *reconstructiva: enxertos, *colgajos, etc.</p> <p>3.2. *Reimplantes de membros e transferencias.</p> <p>3.3. Tumores cutáneos.</p> <p>3.4. Cirurxía de mama: plástica - *reconstructiva e estética.</p> <p>3.5. Queimaduras.</p> <p>3.6. Coidados de enfermaría.</p>
4. BASES CONCEPTUAIS DE DIAGNOSTICO E COIDADOS DE ENFERMARÍA EN CIRURXÍA CARDÍACA E TORÁCICA.	<p>4.1. Introducción aos procesos *fisiopatolóxicos relacionados coa cirurxía cardíaca e torácica.</p> <p>4.2. Descrición das técnicas cirúrxicas.</p> <p>4.3. *Perfusionismo e *hemodinamia</p> <p>4.4. Coidados de enfermaría.</p>
5. BASES CONCEPTUAIS DE DIAGNOSTICO E COIDADOS DE ENFERMARÍA EN CIRURXÍA ORAL E *MÁXILO FACIAL.	<p>5.1. Cirurxía oral e implantoloxía. Patoloxías máis comúns e indicacións da cirurxía.</p> <p>5.2. Articulación *témporomandibular: *fisiopatoloxía, clasificación das principais alteracións, posibilidades de tratamento</p> <p>5.3. Patoloxías das *glándulas *salivares, tumores, clasificación e técnicas cirúrxicas empregadas.</p> <p>5.4. Patoloxía cervical *congénita e adquirida: diagnóstico e tratamento.</p> <p>5.5. Oncoloxía oral e *maxilofacial: clasificacións, diagnóstico e posibles tratamentos. Manexo do paciente oncolóxico en planta.</p> <p>5.6. *Traumatoloxía *craneo-*maxilofacial: manexo do paciente traumatizado, tipos de fracturas, tratamento e manexo postoperatorio.</p> <p>5.7. Deformidades dentofaciais: clasificación, diagnóstico e tratamento.</p>

6. BASES CONCEPTUAIS DE DIAGNOSTICO E CUIDADOS DE ENFERMARÍA EN *NEUROCIRUGÍA

6.1. *Aneurismas craniais.

6.2. Tumores cerebrais.

6.3. Patoloxía da columna: hernias ...

6.4. Traumatismos craniais.

6.5. Cuidados de enfermaría en *neurocirugía.

7. BASES CONCEPTUAIS DE DIAGNÓSTICO E CUIDADOS DE ENFERMARÍA EN RADIOTERAPIA

7.1. Clasificación e *descipción das diferentes técnicas *radioterápicas: *Braquiterapia, terapia *metabólica, ...

7.2. Complicacións da radioterapia: *radiodermitis

7.2. Cuidados de enfermaría en radioterapia.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminario	2	0	2
Obradoiro	2	2	4
Lección maxistral	44	29	73
Exame de preguntas obxectivas	2	68	70

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedementais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor/a ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os/as estudantes.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Obradoiro	Actividade enfocada á adquisición de coñecementos procedementais, habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor/a ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os/as estudantes.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	100 A3	B1 C8 D2 B2 C9 D4 B3 C18 D5 B7 C49 B17

Outros comentarios sobre a Avaliación

Las preguntas tipo test constan de varios *items, pero cunha adoite *resposta correcta. Por cada *tres preguntas &*contestadas *erroneamente, restarase unha de las contestadas correctamente. El número de preguntas *totais del *exame, distribuirase en función de las horas docentes planificadas para cada tema o módulo. El *exame *conterá cincuenta preguntas tipo test, como máximo. El temario de *exame *entregarao el coordinador de la materia, *e *conterá la información *más relevante para el estudio de enfermaría; &*de todos *os temas *expostos en clase en sesión *maxistral, exposición *e taller. En la segunda convocatoria manteranse * las *mesmas directrices que en la *primeira

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BRUNNER Y SUDDARTH, **ENFERMERÍA MÉDICO-QUIRÚRGICA**, 12ª Edición, Lippincott, 2017

ELIZABETH JAMIESON, **PROCEDIMIENTOS DE ENFERMERÍA CLÍNICA**, 5ª Edición, ELSEVIER, 2008

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría de urxencias e coidados críticos/V53G140V01414

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V53G140V01101

Fisioloxía: Fisioloxía/V53G140V01105

Enfermaría clínica I/V53G140V01204

Enfermaría clínica II/V53G140V01205

Introdución á enfermaría clínica/V53G140V01201

Enfermaría clínica III/V53G140V01301
